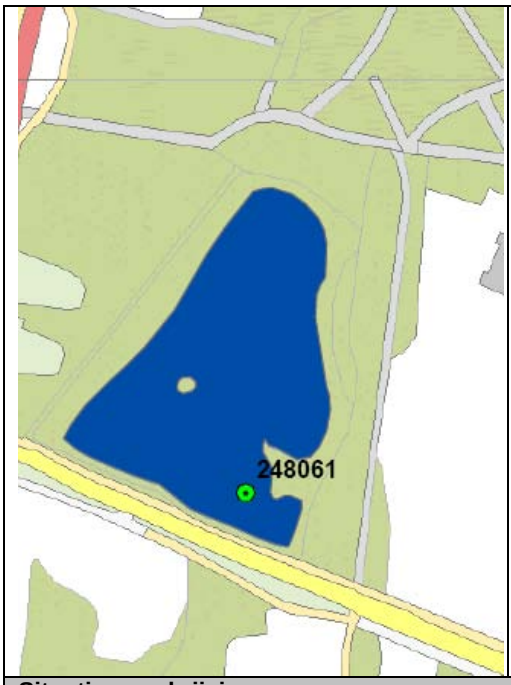

Naam water:	Groote Meer
Gemeente:	Valkenswaard
Ligging:	Oud ven aan de rand van Valkenswaard
Typering:	Natuur- en parkwater
Oppervlakte:	1,96 ha
Datum opstellen factsheet:	mei 2011

Situatieomschrijving	
Ligging en historie	Groote Meer is een (deel van een) oud ven aan de noordrand van Valkenswaard. Het ven ligt in een park/bosachtige omgeving met op korte afstand woningen en een scholengemeenschap.
Watersysteem	De plas heeft een oppervlak van bijna 2 ha, is ondiep (grotendeels <0,5 m afhankelijk van het peil) en geheel geïsoleerd. In droge perioden valt de plas grotendeels droog. Bij droogval voegt de brandweer soms water toe om vissterfte te voorkomen. Aan de oostzijde ligt een oude sloot, die geen afwaterende functie heeft en grotendeels onderdeel van de oevers is geworden.
Waterkwaliteit & ecologie	Het water is zeer troebel met een doorzicht van minder dan 0,30 m. De nutriëntengehalten liggen hoog en regelmatig treedt bloei van blauwalg op. In de loop van de jaren is een dikke sliblaag ontstaan tot maximaal 0,60 m (gemiddeld 0,38 m). Aan de oost- en noordoever liggen brede gordels met riet en lisdodde. De west- en zuidoever staan vol met wilgenstruweel. Hier is ook een deel van de oever beschoeid. In het water staat veel gele plomp. In de plas is vis aanwezig. Bij droogval in droge jaren decimeert het visbestand. Vermoedelijk wordt door het uitzetten van vis de visstand op kunstmatige wijze weer snel verhoogd.
Gebruiksfunctie	Langs het water kan worden gewandeld en honden worden uitgelaten. In winters met ijs wordt er veel geschaatst. Er wordt mogelijk illegaal gevist, waarbij vissen misschien ook worden bijgevoerd. Er is veel hangjeugd bij het ven. De in het water aanwezige watervogels (met name eenden) worden gevoerd.
Beheer/onderhoud	Het onderhoud en beheer wordt uitgevoerd door de gemeente. Het beheer was tot op heden ad hoc. Er is riet en struweel verwijderd en in de omgeving verwerkt of blijven liggen.
Probleemomschrijving	
Omschrijving waterkwaliteitsprobleem	Het water is zeer troebel met een doorzicht van minder dan 0,30 m. Er treden regelmatig blauwalgenbloeien op en er is botulisme aangetoond. Tevens zijn er verhoogde dichtheden aan E. coli (bacterie). In het water is een dikke sliblaag aanwezig en de nutriëntengehalten zijn hoog. Wel staan er veel waterplanten, die zelfs behoorlijk woekeren.

Gezondheidsrisico's	De vijver ligt in een bebouwde omgeving. Wanneer er (illegaal) wordt gevist, is er kans op aanraking voor sportvissers met blauwalg, botulisme en E. coli. Daarmee is er een mogelijk gezondheidsrisico. Voor overige mensen lijkt het water in de zomer zelf weinig directe aantrekkingskracht te hebben, waardoor de gezondheidsrisico's ook gering zijn.
Ervaring omgeving	Er zijn vooral klachten bij vissterfte in droge zomers. Verder zijn er geen directe klachten gerelateerd aan blauwalgenbloei, stank of een ander waterkwaliteitsprobleem.
Knelpunten watersysteem	Knelpunten in het watersysteem die mogelijk een bijdrage leveren aan het probleem: 1. De dikke sliblaag levert nutriënten na aan de waterlaag en vertroebelt het water door opwoeling. 2. De visstand (karpers) zorgt voor omwoeling van de sliblaag waardoor het water vertroebelt. 3. Bladval en voeren van vissen en eenden zorgen voor aanvullende aanvoer van voedingstoffen.
Ontbrekende gegevens	Eventueel niet aanwezige gegevens of benodigd nader onderzoek: • Omdat het een (deel van een) oud ven betreft, zijn er goede kansen om het als ven te herstellen. Hier is wel een uitgebreid en goed onderzoek voor nodig om te voorkomen dan eventuele potenties niet worden benut. Mogelijk is er nog een oude zaadbank aanwezig met zaden van venplanten.
Samenhang met andere projecten	Voor Groote Meer wordt een beheer- en herstelplan opgesteld door de gemeente in samenwerking met Bosgroep Nederland.
Advisering	
Maatregelen voor het herstel van het watersysteem	Voor de te nemen maatregelen is onderscheid gemaakt tussen de volgende categorieën: 1. Watersysteem. 2. Inrichting. 3. Beheer en onderhoud. Watersysteem en inrichting zijn in principe in orde. Belangrijkste knelpunt is de sliblaag. *Beheer en onderhoud* Voor het verbeteren van de waterkwaliteit is grootschalig baggeren 'in den droge' tot op de oude venbodem de beste maatregel. Dit kan gecombineerd worden met een volledige herinrichting waarbij her en der de houtopslag wordt verwijderd. Er is echter ook een tussenoplossing denkbaar. Hierbij wordt de plas niet heringericht als ven, maar als een soort parkvijver. De huidige wilgenstruwelen en rietgordels kunnen dan (deels) blijven staan en de hoeveelheid bagger is beperkt tot het open water. De voormalige sloot die rond een deel van de vijver ligt kan uit landschappelijk oogpunt bij de herinrichting ook in de oever worden verwerkt. Mogelijk dat op sommige plaatsen wat bomen weg kunnen om meer licht op het water te krijgen en de hoeveelheid bladval te verminderen. Met name populieren kunnen voor veel slibaanwas zorgen door de snel afbreekbare en stikstofrijke bladeren. De bomen dicht langs het water vormen daarmee (mede) een risico voor het herstellen van de waterkwaliteit. Rond de vijver heeft men veel last van hangjongeren wat veel zwerfvuil in het water oplevert. De gemeente heeft de bankjes en vuilnisbakken verwijderd zodat de jongeren ontmoedigd worden langs het water te zitten. Dit lijkt goed te werken.
Aandachtspunten bij/na herinrichting systeem	Het is van belang om illegale visactiviteiten tegen te gaan vanwege de risico's voor de volksgezondheid en om het uitzetten en voeren van vis te beperken. Dit kan door de oevers slecht toegankelijk te maken en een meer intensieve

	handhaving toe te passen.
Nader onderzoek	De gemeente heeft aangegeven dat voor het Groote Meer een beheerplan zal worden opgesteld (najaar 2011). Een overweging is om het Groote Meer als ven te herstellen, gezien het vroegere karakter (zie topografische kaart van ca. 1900) en de natuurpotenties van dit water. Vermoedelijk is er een zaadbank aanwezig met mogelijk zeldzame (ven)soorten. Bij een herinrichting kan hier gebruik van worden gemaakt, maar dan moeten de omstandigheden wel duurzaam geschikt blijven voor deze soorten. Anders verdwijnen deze planten weer en raakt de zaadbank uitgeput.

Kostenindicatie en besteksinformatie voorgestelde maatregelen*		
Maatregel:	Kosten:	Aandachtspunten:
Opstellen Beheerplan/ herinrichtingsplan Groote Meer	€ 25.000,-	• Venherstel overwegen. • Rekening houden met functies omgeving. • Meerdere scenario's met kosteninschatting uitwerken.
	+	
Totaal	**€ 25.000,-**	

*:

1. Kosten zijn inclusief startkosten, VAT, onvoorzien en BTW.
2. Eventuele interne kosten bij de gemeenten, zoals het inzetten van fte's voor het uitzetten en begeleiden van de maatregelen, zijn tevens niet meegenomen.